

Búkū Rútā vé rī Tā búkū rī vé rī ã ūlūngará

Búkū 'dīri ūlū ú'dóngú'dóngú Rútā vé rī, Rútā ri Mōábāzí. 'Bá Mōábā vé rī pi ē'yíkí Múngú Ísērélē vé rī kuyé. Ísērélēgú ãzi ívē 'bá 'bētī ãsámvú gé rī pi be, kópi íbíkí íngá Bētēlémē gá, kópi 'dekí muýú adrií Mōábā gá, ã'diātásiyā ēbírī 'de kópivé ãngū agá nī. Ísērélēgú rī vé ūkú Nōómé ri anji ãgō be ïrī, ïrivé mvá ãzi rī je Rútā ri nī. 'Bo ïrivé ágó drā rá, ãzini ïrivé anji ïrī 'dī'bée ūdrākí rá, 'yéñá kukí Nōómé ri áyu. Nōómé kā lēé 'i újá gōo Bētēlémē gá 'dāá, Rútā kīnī, 'í lē muýú vú ni gé sī ïndī, Rútā ē'yí Múngú áda rī rá. Kópi ã cakí dō Bētēlémē gá 'dāá lìkícó rú drāáãsiyā, Múngú sē Rútā ní ágó muké, ã'bú be ni, rú ni Bōójā 'i. Bōójā ní Rútā ri jezú 'í ní ūkú rú, Bōójā ri kpá Nōómé ã tā mbaá ïndī. Bōójā pi vé úyú Rútā be rī agá, ágó ãzi anigé, rú ni Dāwúdī 'i, ágó rī 'bāgú.

Ú'dóngú'dóngú Rútā vé 'dīri lū 'bá ní kīnī, 'bá rī pi ãrēvú cérē ē'yíkí dō Múngú ri rá, Múngú ri kópi ní tákíri sē rá.

Élímēlékē pi ívē 'bá 'bētī ãsámvú gé rī pi be mukí Mōábā gá

¹ Lókí 'bá tā lị'bá* rī pi ní āngū ruzú āngū
Ísērélē vé rī agá rī gé, ẽbírí 'de āngū rī agá ūnjí
ūnjí. Ágó ãzi kũrú Bëtélémē vé rī agá, āngū
Yúdā vé rī agá, 'dú ívé ūkú ívé anji āgō ẽrī rī
pi be, 'de muý adrií āngū Môábã vé rī agá 'dälé
ükõlõ.

² Ágó rī ã rú Êlímélékē 'i, ūkú ni ã rú Nôómé 'i, ūrivé anji ūrī 'dī'bée, ãzi rī ã rú Mälónā 'i, ãzi rī Kîlîyónā 'i. Kôpivé súrú Êfârátâ, kôpi kûrú Bêtélémë vé rī agá, ãngū Yûdâ vé rī agá. Kôpi 'dekí muú adrií ãngū Môábâ vé rī agá.

³ Nõómé ágó ni Ëlímélékë ní dräzú, ku Nõómé pi kú ūrivé anji ãqõ ūrī 'dī'bée be.

⁴ Anji āgō ūkú 'dī'béé ní anji ūkú Mōábā vé ni pi jezú ūkú rú, ūkú ãzi rí ūkú rú Úrūpā 'i, ãzi rí Rútā 'i. Kópi kâ adrii caá 'dälé ílí mudrí,

⁵ Mälónā pi ní ūdrāzú Kīlýónā be ūřítřó, kukí Nõómé ri kú anji ākó, ágó ākó.

*Nõómé lē ívé anji āgō rī pi vé ūkú ūrī 'dī'bée
pēé gōó muú ívé ānqá*

⁶ Nōómé kā yií ãngū Mōábā vé rī gé 'dälé kínī, Úpí[†] sē ãnyãngā ka 'bá rī pi ní ãngū Yúdā vé rī gé 'dāá, Nōómé pi ní ī útúzú ívé anji īrī 'dī'bée

* **1:1** 1:1 'Bá tā lị'bá rī pi: 'Bá tā lị'bá rī pi Múngú ūpē kōpi nī, kōpi ā pakí rí 'bá Ísérélē vé rī pi īvé ari'ba rī pi drígé sī. Kōpi rikí 'bá Ísérélē vé rī pi vé tā lịj nī. Kōpi rikí kpá 'bá Ísérélē vé rī pi rụ́ lókí 'dāri gé nī. † **1:6** 1:6 Úpí: Êbéré tị sī, Múngú zị 'í rý Yáwē, ififí ni, Múngú adriípi mỵzú 'dáni'dáni rī 'i. Kéłlkó tị sī, 'bá Yáwē ri zị Úpí. Í ịsú lā Búkū Í'dóngará vé rī agá, Wüngará vé rī agá. Rútā vé rī agá, ăzini Yónā vé rī agá.

vé ūkú pi be ãngū Mõábā vé rī gé 'dälé, lēzú ī újázú gõzú vúlé ãngū Yúdā vé rī gé 'dälé ūzi.

⁷ Kópi ní vürā ī ní rizú adrizú 'däri kuzú, Nõómé pi ní muzú ívé anji ūdrā'bá ̄r̄i 'd̄ibée vé ūkú pi be, kópi 'dükí léti müupi Yúdā gá rī, kópi újákí ī gõzú vúlé ãngū Yúdā vé rī gé 'dälé ūzi.

⁸ Kúru Nõómé ní 'yozú ívé anji ̄r̄i 'd̄ibée vé ūkú pi ní kín̄i, "̄mi mvikí gõó īmivé ãngá īmi éndrépíj vúgá. Úpí ā 'bā ̄sí muké īmi ní, s̄u īmi ní ̄sí muké 'bāá īmivé ãgō ūdrā'bée gí rī pi ní, ̄azini īmi ní 'bāá má ní rī tñi."

⁹ Úpí ā s̄e īmi ní ãgō īmi tā mba'bée muké ni pi." Kúru īri ní kópi u'dezú ̄ezizú bẽdr̄i s̄i, Rútā pi Úrūpā be, kópi ní í'dózú ngozú.

¹⁰ Kópi ní 'yozú Nõómé ní kín̄i, "Bá lēkí 'bā újá gõó müú mí be trú mívē 'bā rī pi vúgá 'dääá."

¹¹ Nõómé ní 'yozú kín̄i, "Má anji rī, īmi újákí īmi gõó īmivé ãngá 'dälé ūzi. Ngá īmi ní lēzú muzú má vúgá s̄i īndī rī ā'di? Ma gõ anji ãgō t̄i d̄ij, kópi ā adrikí rī īmi ní ãgō rú?"

¹² Má anji rī, īmi újákí īmi gõó īmivé ãngá 'dälé ūzi, á dē gí, má ícō gõó ágó jeé d̄ij ku. Mâ 'bā dō ̄sí ágó jezú, ̄azini mâ adri dō ágó be ̄in̄já ãndrū nõri gé, mâ t̄i dō anji ãgō,

¹³ īmi nyo ícō tē c̄imgbá cazú lókí kópi ní mbazú rī gé rá? īmi nyo ícō adri ãgō ̄akó kópi ūtēzú rá? Má anji rī, īmi ícōkí ūtēé bā ku. Tā īmivé 'd̄iri s̄e má ní ̄zāngā, ndē ̄zāngā īmivé rī rá, ā'diātāsīyā Úpí s̄e nóni ma ri ̄zāngā nya."

¹⁴ Kópi gõkí ngoó d̄ij ú'dükó be ̄uru 'dääá. Kúru Úrūpā ní ̄drépí ri u'dezú ̄ezizú bẽdr̄i s̄i, īri ní

'dezú muzú, 'bo Rútā áwí ívé rī adrií kuú ̄idrépi Nõómé be.

Nõómé pi Rútā be mvikí gõó ãngū Ōsērélē vé rī gé

¹⁵ Nõómé ní 'yozú Rútā ní kññi, "'Í ndre drī ká, mí ̄yépi ri 'de muzú ívé 'bá rī pi vúgá, ̄azini ívé mungú rī pi vúgá, ̄imi 'dekí mūyū ̄iri be trú."

¹⁶ Rútā ní 'yozú kññi, "Mî 'yo mâ ku mi, dôku mâ gõ vúlé 'díni ku. Vürä mí ní muzú rī gé, ma mû ̄indí. Vürä mí ní muzú adrizu rī gé, ma kpá mû adri mí be trú. 'Bá mívé rī pi, kôpi adri 'bá mávē ni, Mungú mívé rī, ̄iri adri Mungú mávē ni.

¹⁷ Vürä mí ní drázú rī gé, ma kpá drã, ̄i ma s̄i vürä 'dâri gé. Á 'du dõ tã rī ngaá s̄u má ní 'yoó rī tñjí kuyé, lë Úpí ̄iñjä ma ̄unjí ̄unjí, drã ri 'bâ ̄asámvú aco mí be nñ."

¹⁸ Nõómé kâ ndreé Rútā lë mûyū 'í vúgá s̄i ̄indí, gõ tã ̄azi 'yoó dñjí kuyé.

¹⁹ Kúru ūkú ̄irí 'dñ'bée ní 'dezú muzú, kôpi ní cazú Bëtélémë gá 'dâlê. Kôpi kâ caá Bëtélémë gá 'dâá, 'bá kûrû agá 'dâlê rī pi céré ̄ayâkí ̄ayâyâ kôpivé ícángará s̄i. Ūkú rī pi ní 'yozú kññi, "'Bá 'dîri nyo Nõómé 'i?"

²⁰ Nõómé ní újázú kôpi ní kññi, "Á zikí ma Nõómé[‡] 'i ku. ̄imi zikí ma Máräš, ̄i'diâtâsïyâ Mungú Ūkpõ 'Dípa së á ci dr̄i ambamba.

²¹ ̄otú má ní fûzú muzú rī gé, ma ágó be, ma anjiñá be, 'bo Úpí së má újá ma ̄igõó lîkîcô rú.

[‡] **1:20** 1:20 Nõómé: Rú Nõómé rī vé ífifí ̄ayîkõ. § **1:20** 1:20
Márä: Rú Márä rī vé ífifí dr̄icjírú.

Ngá ūmi ní ma zizú Nõómé rī ū'di? Úpí sē á nya ūzangā, azini Mungú Ūkpō 'Dípa sē má isú drilé ūnjí."

²² Nõómé ímví ūgoo ūngū Mõábā vé rī gé 'dääsī, kópi ímvíkí Rútā Mõábazí rī be trú. Kópi caki Bëtélémë gá 'dää lókí ūní rizú ūndú lizú rī gé.

2

Rútā pi isukí i Böojä be

¹ Ágó ūzi rú ni Böojä 'i, ágó rī Nõómé ágó ni Ëlímélékë vé máríté, ūri ū'bú be, ūri 'bá ūní ūnjii ūnjí ni.

² U'dú ūlu, Rútā Mõábazí rī ní 'yozú Nõómé ní kínī, "Á lë muý ūndú u'de'bá vügá sī rī pi u'duý 'bá ūsí be muké icópi mā ūzä koópi ni vé ómvú agá." Nõómé ní 'yozú ūri ní kínī, "Mā mvá rī, 'i 'de muý ūyí."

³ Kúru Rútā ní 'dezú mužú, ūri ní fizú ómvú agá 'dää, ūri ní 'dózú ūndú rī u'duzú 'bá ūndú li'bá rī pi ūvüdrí gé sī. Gõ ámá isú ūkudë 'i ri ūzí rī nga Böojä adriípi surú Ëlímélékë vé rī agá rī vé ómvú agá.

⁴ Böojä ní icázú Bëtélémë gá 'dääsī, ūri ní 'bá ūndú li'bá rī pi ūzizú kínī, "Úpí ū adri ūmi be!" Kópi ní újázú kínī, "Úpí ū sē mí ní tákíri!"

⁵ Böojä ní 'bá ūndú li'bá rī pi vé ūmbúgú zizú kínī, "Ükú adriípi izójá rú 'däri ū'di 'i?"

⁶ 'Bá ūndú li'bá rī pi vé ūmbúgú rī ní 'yozú kínī, "Ükú rī Mõábazí, kópi ibíkí imú ūngū Mõábā vé rī gélési Nõómé be trú.

7 Ūkú rī zi té ma ү'bútiŋá rī sī kīnī, 'í lē ūndú u'de'bá vūgá sī rī pi u'duŋú 'bá ūndú li'bá rī pi ã vúdrī gé sī. Ūkú rī í'dó té eži ngaá ү'búti, cīmgbá ícázú sā nōri gé, mū uvuu sāŋá be mādā ápālā ã ndúgé."

8 Kúru Bőojā ní 'yozú Rútā ní kīnī, "Mâ mvá rī, 'í yi drī ma ká, ã mukí ūndú u'de'bá vūgá sī rī u'duŋú ómvú ãzi agá ku, lē mī fū ómvú nōri agásí ku. Ími adrikí mávé ãtí'bá ūkú rú nō'bée be nōgó.

9 Lē mī ndre ãgō rī pi dō ri ūndú rī li ómvú agá 'dāá wőökő ngōri gé, 'í 'de ūkú adri'bá ãtí'bá rú rī pi ã vúdrī gé sī. Á 'yo ãgō rī pi ní gí, kōpi ã 'okí mi ūnjí ku. Yíj úvá ndē dō mi gí, 'í mū yíj ãgō rī pi ní dāá ūdrí agá 'dāri ūbēé mvuŋú."

10 Rútā ní kūmūcí ūtžú vūgá, ūri ní 'í drī sīzú nyöökú gé 'dāá, ūri ní Bőojā ri zīzú kīnī, "Ma jākāzí, ngá mí ní ési mūké 'bāzú má ní, ãzini mí ní mā tā 'duzú 'bāzú ãmbúgú rī ã'di?"

11 Bőojā ní újázú ūri ní kīnī, "Mí ágó ni ní drāzú rī ã vúdrī gé, tā mí ní 'oó mī ūdrépi ní rī, ūlukí má ní céré. Tā mí ní mí étépi ri kuzú, mí éndrépi ri kuzú, mívē ãngū kuzú ímúzú adrızú 'bá mí ní ūkú ni níj kuyé nō'bée be nōri, ūlukí má ní gí.

12 Lē Úpí ã sē mí ní ãndēma ãmbúgú tā mí ní 'oó rī sī, Múngú ūsérélē rī pi vé mí ní ífí ūrivé ūpilé'bí ã ndúgé rī ã ūtē mi."

13 Rútā ní 'yozú kīnī, "Ãmbúgú mávé rī, lē mī 'bā ési mūké má ní mūzú nyonyo, mā ã adri dō ãtí'bá mívē ni kuyé drāášyā, tā mí ní átā mūké mā ési ūmīzú 'dīri, sē má ní ãyīkō."

14 Kā caá sâ ínyá nyazú rī gé, Bõójä ní 'yozú ūri ní kññi, "Mí ímú nõgó, 'í 'dụ pánga rī dñú tñbí agá 'dãá." Kúru Rútä ní úrızú 'bá ūndú lì'bá rī pi ã gärä gá, Bõójä ní ūndú ūni үsijí rī sëzú ūri ní, Rútä ní ūndú rī cizú épizú, ūri ní ɿmbítä ni kuzú.

15 Rútä kã gõõ ngaá ūndú rī u'dungará gá 'dãá, Bõójä ní átázú ívé átí'bá ãgõ rú rī pi ní kññi, "Rútä lë dõ ūndú rī u'dụyú úlili ūni úmbé rī pi ãsámví gá sñ, ã 'yokí ūri ní tå ūnjí ku.

16 Ími unjekí ūndú rī pi úlili rī pi agásí ú'be vügá, ã u'dụ rí 'í ní, ã 'yokí ūri ní tå ūnjí ku."

17 Rútä ní ūndú rī u'duzú cïmgbá ūndréjá gá, co ūndú rī ūvú sñ tré mñlmñlñ, ɿ'bñ ūndú rī caá kñlõ mudräi drñi ni ɿrñ.

18 ūri ní ūndú rī 'duzú muzú kñrú agá 'dãá, ūri ní i'dazú 'í ɿdrépi ní. ūri ní ūndú ūni үsijí, 'í ní cií tå rī vé ɿmbítä jizú sëzú 'í ɿdrépi ní.

19 ɿdrépi ní ūri zizú kññi, "Ándrñ 'í mu ūndú rī u'dụyú íngügá? 'Í nga ɿzí rī íngügá? Täkíri ã adri 'bá mñ ɿzä koópi rī be." Kúru Rútä ní 'bá 'í ní ɿzí ngazú vú ni gé rī lñzú 'í ɿdrépi ní kññi, "Ágó má ní ɿzí ngaá ūri vügá ãndrñ rī, rú ni Bõójä 'i."

20 Nõómé ní 'yozú 'í ūkú ni ní kññi, "Úpí riípi ési muké 'bääpi 'bá ídri rú rī pi ní, ãzini 'bá ūdrä 'bá gí rī pi ní rī, ã 'bä täkíri ágó 'däri drñgé. Ágó 'däri 'bavé máríté píri ni, ūri 'bavé nyõókú je gõ vûlé nñ."

21 Rútä Mõábäzí rī ní 'yozú kññi, "Ágó rī 'yo má ní kññi, mñ áwí adrií 'bá ūndú lì'bá rī pi be trú cïmgbá sâ kópi ní ívé ãnyängä ūkñnázú dezú céré rī gé."

22 Nõómé ní 'yozú Rútā ní kínī, "Mâ mvá rī, ūri muké, 'í mu ūndú rī u'duyú ūrivé ãtí'bá ūkú rú ri'bá ãnyāngā ūkūnā'bá rī pi ã vúdrī gé sī, ã'diâtāsīyā 'bá ãzi vé ómvú agá, ã 'okí rí mi ūnjí ku."

23 Kúru Rútā ní rizú ūndú rī ã vúdrī u'duzú ãtí'bá ūkú rú ri'bá ëzí nga'bée Bõójā ní rī pi ã vúdrī gé sī, cimgbá kópi ní ãnyāngā rī ūkūnāzú dežú rī gé. Rútā pi rikí adrií ïdrépi be trú.

3

Nõómé ezí tā Rútā ní

1 U'duyú alu, Rútā ïdrépi Nõómé ní 'yozú Rútā ní kínī, "Mâ mvá rī, lē mâ ndā mí ní 'bëtī mi ruúpi muké ni.

2 Bõójā mí ní ūndú rī u'duyú ūrivé ãtí'bá ūkú rú ëzí nga'bée rī pi ã vúdrī gé sī rī, ūri 'bavé máríté. ãndrū ïníñá sī, Bõójā ri mu ūndú ndri vûrã ñ ní rizú ūndú cozú rī gé.

3 Mí ùjí mi, 'í tri mi ūdu ngûúpi ndriñndri ni sī, 'í su bõngó muké ni. 'Í 'de mu yú vûrã ñ ní ūndú cozú rī gé 'dâá, 'bo mi së ã nñ ámá 'yozú kínī mi 'dâá'dâ 'dini ku, 'í tê, ã nya ívé ïnyá, ãzini ã mvü ívé ngá deé.

4 Bõójā la dô vûgá gi, 'í ndre vûrã ūri ní lazú rī, 'í mu bëlengítî rī ówú pá ni gé sī, 'í la vûgá. ūri tā 'í ní lëé mi 'dù ngaá rī lû mí ní rá."

5 Rútā ní újázú ūri ní kínī, "Tā mí ní 'yoó 'dîri, ma 'dù nga rá."

Rútā ã'yí tā Nõómé ní ezí 'í ní rī ngaá rá

6 Rútā ní 'dezú muzú vürä ī ní rizú ūndú cozú rī gé 'dää, sū ūdrépi ní lüü 'í ní rī tñi.

7 Bõójä kã ínyá rī nyaá, ãzini kã ívé ngá mvuú dëé, gõ adrii ãyikõ sõ, īri ní muzú lazú vügá, la ūndú ī ní dröö rī ã gärä gá. Rútä ní 'i njezú muzú, īri ní bëlëngítï pá ni gé rī ówúzú, īri ní lazú pápálésila.

8 Kã caá ìní ágágá, Bõójä ní aruzú ãyängará be, kã 'i újá, ïsú ūkú la kú 'í pápálé gélésila.

9 Bõójä ní zizú kínõ, "Mi ã'di 'i?" Ūkú rī ní 'yozú kínõ, "'Bá rī ma 'i mívé ãtí'bá Rútä 'i. Mí ísé mívé bëlëngítï ë tì mâ drï õzüzú ãní,* ã'diâtäsiyä mi mávë máríté, mi 'bavé máríté piri ni, mi 'bavé nyöökú je gõ vúlé ní."

10 Bõójä ní újázú kínõ, "Mâ mvá rī, Úpí ã 'bä tákíri mí drïgé. Ësí muké mí ní 'bää má ní 'dïri, ndë mí ní 'bää mí ūdrépi ní rī rá. 'Í 'bä mi anji ãgõ adri'bá ã'bú be, döku ã'bú ãkó rī pi drïgé kuyé.

11 Mâ mvá rī, 'í 'o ūrï sõ ku. Ngá mí ní zií má tì gé rī, má së mí ní rá. 'Bá kûrû agá rī pi ãrëvú cérë nïkí ámá rá 'yozú kínõ, mi ūkú adriípi tã be muké ni.

12 Ádarú ma kôdô ícô nyöökú rī je gõ vúlé ní, 'bo máríté ãzi piri piri nyöökú rī jeépi ni anigé.

13 Lë mi adri nõgó ìnijá nõri sõ, ãngü rī kädö ówú, máríté rī ã'yï dö nyöökú rī jeé gõó vúlé rá, īri muké, ã je gõó ïyí. 'Bo gã dö jegá sõ, ádarú

* **3:9** 3:9 Mí ísé mívé bëlëngítï ë tì mâ drï õzüzú ãní: Mërë Ëbérë pi vé rī gé, tã 'dïri vé ífifí lü kínõ, Mí é'yï ma mí ní ūkú rú.

Úpí əndréti gé, ma tā rī 'dụ nga rá. 'Í la nõgó cïmgbá cazú ү'bütinjá gá."

¹⁴ Kúru Rútā ní áwízú lazú ágó rī ã pápálé gá 'dígé, cïmgbá ү'bütinjá gá, 'bo íngá ɻnögósí, sâ 'däri 'bá ãzi ícó ógúpi ri nñi ámá ku. Kúru Bõójä ní 'yozú kínñi, "Lë 'bá ãzi ã nñi ámá 'yozú kínñi, mi vñrã ūndú cozú rī gé nõgónõ 'díni ku."

¹⁵ Bõójä ní kpá 'yozú kínñi, "Mí ijí mív  bõngó mí ní 'beé m  r 'b  g  'd ri, mí aja v g  'd g ." Bõójä ní ūndú r  y z  ng  ã 'a áz y , ү'b i ca  k l o  p uk  na,  ri n  d az  b ng  r  ag  'd   ,  ri n  'duz  'b az  R t  d   . K ru B oj  n  'i  j z  g oz  v l  k r  ag  'd   .

¹⁶ R t  k  ca  'i  dr pi N  m  v g  'd   ,  dr pi n  'yoz   ri n  k n , "M  mv  r , t  r  'o 'i  ng ni?" K ru R t  n  t  B oj  n  'o  'i n  r   l uz  c r  'i  dr pi n .

¹⁷  ri n  g oz  'yoz  k n , "S    m  n  ūnd  ng  ã 'a áz y ,  'di t s y  k n , m  íc   g o  m   dr pi v g  n l  dr  be ule ku."

¹⁸ K ru N  m  n  'yoz  k n , "M  mv  r , l  m   t  t   m  pi 'i nga pi r   s  be m   . T  'd ri s   g o  r  ã  m  tu p   nd r  ku, cïmgb   ri n  t  'd ri  t ng r  g ."

4

B oj  je R t  ri 'i n  ūk  r 

¹ B oj  m   r  ku  k r  r  v  k  t l * g  'd   . M r it  B oj  n  t  ni 'yo   ri ny  k  r  je n  r  k 

* **4:1** 4:1 K r  r  v  k  t l : K r  r  v  k  t l  'd ri,  ri v r  'b   s r l  v  r  pi n  r z  t   t z  ni.

ícá, Bõójä ní ūri zizú kïnï, "Ũndïgó, mí ímú má vúgá nõó, mí ímú úrí vúgá." Kúru märíté rï ní muzú úrizú vúgá.

² Bõójä ní 'bá ambugu rï pi ūpëzú mudrï, ūri ní 'yozú kïnï, "Lë ūmi úrïkí 'dïgé." Kúru kôpi ní úrizú vúgá.

³ Kúru ūri ní 'yozú märíté rï ní kïnï, "Nõómé ímúpi ãngü Mõábä vé rï gélésï rï, lë 'bá édrïpi Ëlímëlékë vé nyöökü үrukö uzijí rá.

⁴ Má ūsü, á lë tâ ni ijí ūlûú mí ní, mî je rí nyöökü rï, 'bá úrï'bá nõ'bée á nïkí rí ïndï, ãzini mävë 'bá ambugu rï pi á nïkí rí tâ ni ïndï. Mi dô je rá, 'í je. 'Bo 'i je dô ku, 'í lü má ní, mâ nï rí 'yozú kïnï, 'í je ku. Ä'diâtäsiyä nyöökü rï ícokí sëé jeé 'bá túngú ni ní ku, mi je nï, ãzini ma je nï." Märíté rï ní 'yozú kïnï, "Ma je rá."

⁵ Kúru Bõójä ní 'yozú kïnï, "U'dû mí ní nyöökü rï jezú Nõómé vúgá rï gé, mi kpá Rútä Ӧwúzïgö ágó ni drääpi gí 'dïri é'yï mí ní ūkú rú, nyöökü 'dïri á adri rí ãvü rï vé ní, ãzini ūrivé úyú rï pi vé ní."

⁶ Kúru märíté rï ní 'yozú kïnï, "Má ícó nyöökü rï jeé ku, ä'diâtäsiyä nyöökü má ní jeé 'dïri, í ímú 'dû má drígé sï rá. Lë mî je nyöökü rï nï, á je ku."

⁷ Ӧtú mërë Ísërlë rï pi vé rï gé, kôpi kâdô ngá ufuú, 'bá ãzi ri ívé mõrökü nje së 'í ógûpi ní. 'Dïri lü 'yozú kïnï, tâ rï útukí gí.

⁸ Kúru märíté rï ní 'yozú Bõójä ní kïnï, "'Í je nyöökü rï ūyí." ūri ní ívé mõrökü njezú 'í pá gá sï.

⁹ Kúru Bõójä ní 'yozú 'bá ambugu rï pi ní, ãzini 'bá rï pi ní céré kïnï, "Ãndrû sï, ūmi ndrekí tâ rï

ĩmí mi sī gó, á je ngá Ŋlíméléké vé rī, Kílýónā vé rī, ãzini Mälónā vé rī Nõómé vúgá gó.

¹⁰ Má é'yí kpá Mālónā vé òwúzí Rútā Mōábāzí
rī má ní ūkú rú gí, ãvū rī vé rú ã adri rí ūgōgō,
ãzini mā mba rí ngá ïrivé rī ã tā. ïrivé rú ã ãvī
rí 'bá ïrivé rī pi ãsámvú gé sī ku, ãzini ïrivé kүrў
agásī ku, ãndrū sī, ìmi ndrekí tā rī ìmī mi sī gí."

¹¹ Kúru 'bá ambugu rī pi 'bá adri' bá kēétile gá
rī pi be, kōpi ní 'yozú kín̄, "Bá ndrekí tā 'dīri
'bâ mi sī gí. Úpí ā sē ūkú riípi ímúpi mí vúgá
'dīri ní anjiná sū ūri ní sée Rāélē pi ní Léyā[†] be
rī tñi, ūkú 'dī' bée tñkí úyú Ísērélē vé rī pi nī. Lē
mî adri ā'bú be kûrú Êfârâtā vé rī agá 'dígé, mî
rú ā kuku Bëtélémë gá 'dígé.

¹² Lē Úpí á sē īmi ní anjiná ūkú mváŋá rú 'dři be, 'bět̄í mívē rī āsámvú gé, lē īmi tīkí anjiná sū Pérézī vé rī tīnī, Yúdā pi Tāmárā be, kōpi tīkí Pérézī[#] rī nī."

¹³ Kúru Bőójā ní Rútā ri é'yízú 'í ní ūkú rú. Bőójā pi ní adrizu Rútā be, Úpí sē Rútā ísú 'a, īri ní mvá áqóná tizú.

¹⁴ Úkú rī pi ní 'yozú Nõómé ní kíní, "Ê íngúkí
Úpí ri, ãndrū sī, Úpí sē mí ní mvá ágónjá ímúpi
mívé ngá ê tị ruýúpi ni gí, ïrivé rú ã ku ãngü
Ísêrélë vé rī agá muzú nyonyo.

15 Íri sē mi adri áyíkō sī, mí kādō ícá ãrâkā rú, Íri mî tā mba nī. Á'diâtâsïyâ mî ūkú ni mi lêépi

[†] **4:11** 4:11 Rāélē pi vé tā Léyā be rī: Rāélē pi vé tā Léyā be rī,
'í lā Í'dóngará 29-33. [‡] **4:12** 4:12 Pérézī: Pérézī, Yúdā, ázini
Támárā vé tā, 'í lā Í'dóngará 38:6-30.

lēlē rī, tị ūri nī. Ūrivé tā 'oó múké rī, ndē anji ézīrī pi vé rī rá."

¹⁶ Nōómé ní mváŋá rī 'düzú ruzú 'í drígé, ūri ní mváŋá rī ā tā mbazú.

¹⁷ Úkú adri'bá 'dāgá rī pi kínī, "Nōómé ri mvábe." Kōpi ní mváŋá rī ā rú 'dazú Ōbédē 'i. Ōbédē ní Yésē rī tịzú, Yésē ní Dāwúdī ſi tịzú.

E'bipii Dāwúdī vé rī pi

¹⁸ Úyú Pērézī vé rī pi 'dī: Pērézī tị Ūzirónā ri,

¹⁹ Ūzirónā tị Rámā ri, Rámā tị Āmīnādábā ri,

²⁰ Āmīnādábā tị Násónā ri, Násónā tị Sálímónī ri,

²¹ Sálímónī tị Bōójā ri, Bōójā tị Ōbédē ri,

²² Ōbédē tị Yésē ri, Yésē ní Dāwúdī rī tịzú.

§ 4:17 4:17 Dāwúdī: Múngú ipē Dāwúdī ri adri' 'bāgú ūsérélē rī pi vé ni, ezi kínī, 'bāgú ú'dí ri ímú ifū ūrivé úyú agá, ūri mālūngā rī rü müzú 'dáni'dáni, 'bāgú rī Yésű Kúrisítō 'i. 'Í lā Sāwúmā 132:11-12; Ezi 2:30. Tikí Dāwúdī ri ísú ākūdē ilí rī ca élifū ālu (1,000) gí, ilí 'dāri gé, ísú tikí drī Yésű Kúrisítō ri kuyé. 'Í lā 1 Sāmūélē 16-30; 2 Sāmūélē 1-24; 1 'Bāgú 1-2.

Ú'dúkó Múké Múngú vé ri

Keliko: Ú'dúkó Múké Múngú vé ri New Testament+

copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Keliko)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Aug 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

14717198-957a-524c-b31f-2c3197945b20